

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ

**MEYVE SEBZE
MAMULLERİ SEKTÖRÜ
ÜLKE RAPORU
ROMANYA**

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ

Ar-Ge Şubesi

Haziran 2026

İÇİNDEKİLER

ÜLKE PROFİLİ	1
GENEL EKONOMİK DURUM	1
Temel Ekonomik Göstergeler	3
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	3
DIŞ TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	4
Dış Ticaret	4
Başlıca İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler (1000 \$)	5
Başlıca İhracatı Gerçekleştirilen Ürünler (1000 \$)	5
Başlıca İthalat Gerçekleştirilen Ülkeler (1000 \$)	6
Başlıca İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler (1000 \$)	7
TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	8
Türkiye – Romanya Dış Ticaret	8
Türkiye'nin Romanya'ya Başlıca İhraç Ettiği Ürünler (1000 \$)	8
Türkiye'nin Romanya'dan Başlıca İthal Ettiği Ürünler (1000 \$)	9
ROMANYA MEYVE SEBZE MAMULLERİ (MSM) PAZARI	11
Dış Ticaret	11
Başlıca MSM İhracatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)	11
Başlıca MSM İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$)	12
Başlıca MSM İthalatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)	13
Başlıca MSM İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$)	14
Türkiye'nin Romanya'ya MSM İhracatı	15
PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER	16
Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları	16
Dağıtım Kanalları	16
Tüketici Tercihleri	17
Kamu İhaleleri	18
PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR	18
İş Kültürü	18
Para Kullanımı	19
Pasaport ve Vize İşlemleri	19
Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri	20

Yerel Saat	20
DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER	20
Dış Ticaret Politikası	20
İthalat Rejimi	26
İhracat Rejimi	29
Gümrük Tarifeleri	30
İç Vergiler	33
Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme	34
Teknik Engeller	35
KAYNAKÇA	38

ÜLKE PROFİLİ

Resmi Adı	Romanya
Nüfus	19 milyon
Dil	Rumence
Din	Ortodoks (%87), Protestan (%6,8) Katolik (%5,6), Diğer (%0,6)
Yzlm	238 391 km ²
Başkent	Bükreş
Başlıca Şehirleri	Bükreş, Lasi, Timisoara, Köstence, Cluj-Napoca, Craiova, Galati, Braşov
Devlet Başkanı	Nicuşor DAN
Para Birimi	Lei

GENEL EKONOMİK DURUM

Avrupa'nın güney doğusunda yer alan ve Polonya'nın ardından Orta ve Doğu Avrupa'nın en büyük ikinci pazarı durumunda olan Romanya'da, sanayileşme sürecine girilmesiyle birlikte güçlü bir kırsal gç gerçekleşmiştir.

II. Dünya Savaşı'ndan ağır yaralarla çıkan Romanya, ekonomisini kalkındırmak için büyük bir mücadele dönemine girmiştir. Aralık 1989 Devrimi'nden sonra serbest piyasa sistemine adapte olmaya başlayan Romanya, iktisadi gelişme amacıyla dış ticarete önem vermiştir. Ayrıca, yine bu amaçla pek çok reformlar yapılmıştır.

Kısa sürede hisselerinin çoğu devlet kontrolü altında bulunan bütün kuruluşların hızlı ve şeffaf bir biçimde özelleştirilmesi ve vatandaşların hayat standardının yükseltilmesi yönünde politikalar uygulamaya konulmuştur. Bu reformlar özellikle, IMF, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi uluslararası oluşumlar tarafından desteklenmiştir. Bu önemli gelişmelerle beraber 1 Ocak 2007 itibarıyla ülkenin Avrupa Birliği tam yesi olması, Romanya'yı Avrupa'nın cazip ülkelerinden biri haline getirmiştir.

lke ekonomisinin karşı karşıya olduğu çeşitli problemler bulunmaktadır. Ülkede kayıt dışı ekonomimin büyük olması, vergi sistemine düşük oranda katkı sağlayabilen kırsal nüfusun yüksek olması, vergilerin düzenli olarak toplanamaması gibi sorunlardan dolayı vergi gelirleri yeterli düzeye ulaşamamaktadır. Bu nedenle eğitim, sağlık, refah, altyapı ve güvenlik harcamaları yeterli düzeyde gerçekleştirilememektedir. Romanya Doğu Avrupa lkeleri arasında en düşük kişi başi gelire, evre standartları açısından en düşük seviyeye, en yüksek ödenmemiş vergi borçlarına ve en düşük eğitim harcamasına sahiptir. Ülkenin Euro Bölgesi ile kurmuş olduğu sıkı ticari ve mali bağlar, ekonomisini bu bölgedeki gelişmelere karşı riskli hale getirmektedir.

Pandemi sonrası hızlı bir büyüme ivmesi kazanan ekonomi, Rusya-Ukrayna savaşın başlamasından bu yana önemli ölçüde kötüleşmiştir. Yaptırımlar ve artan enerji maliyetleri, yüksek enflasyon ve tedarik zinciri kesintiler ile ilgili mevcut zorlukların artması beklenmekte ve toparlanmanın zaman alacağı tahmin edilmektedir.

Romen Hükümeti tarafından uzun vadede Romanya'nın mali sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla bazı mali/bütçesel tedbirler alınmıştır. Bahse konu düzenleme kapsamındaki tedbirlerin bir kısmı 1 Kasım 2023 tarihinde, bir kısmı ise 1 Ocak 2024 tarihinde, bir kısmı ise 1 Temmuz 2024 tarihinde uygulanmaya konulmuştur. Düzenleme kapsamındaki başlıca değişiklikler arasında mikro-girişimlere yönelik vergilerin arttırılması, yıllık cirosu 50 milyon euroyu aşan firmalar için %1 oranında ciro üzerinden vergi alınması, bazı ürünlerin ve yeni evlerin satışında uygulanan KDV oranlarının yükseltilmesi, lüks ev/arabalardan alınan verginin arttırılması, IT sektöründe uygulanan gelir vergisi muafiyetinin kısıtlanması, bazı sektörlerde çalışanların sağlık sigortası katkısı ödemeye başlaması, alkol ve sigara için uygulanan özel tüketim vergisinin arttırılması, kaynağı belirlenemeyen gelirlere uygulanan verginin yükseltilmesi ve e-fatura sisteminin bazı ticaret türleri için zorunlu hale gelmesi yer almaktadır.

Yüksek enerji maliyetleri, yükselen faiz oranları ve Romanya'nın Avrupa'daki önemli ticaret ortaklarındaki zayıflayan büyüme, yüksek enflasyonla ilgili mevcut zorlukları arttırmaya devam etmiştir. Yeni Nesil AB programı kapsamında AB fonlarının girişi nedeniyle yatırım parlak bir nokta olmaya devam etmesi beklenmektedir. Reel GSYİH'nın 2025 %0,7 oranında büyümüş, 2026'da %0,7 oranında büyümesi beklenmektedir.

Romanya'nın 2026'daki büyümesi iç talep tarafından yönlendirilmeye devam edecek. Hala sıkı bir işgücü piyasası ve hem devlet hem de özel sektördeki önceki güçlü ücret artışları, gerçek gelirlerdeki devam eden güçlü büyümenin temelini oluşturuyor. Kamusal altyapıya yapılan yatırım, AB bütçesinden ve Yeni Nesil AB programı kapsamındaki fon girişleri nedeniyle, dağıtımlarında büyük bir gecikme olmadığı varsayılarak 2026'da artacaktır. Güçlü iç talep ve Romanya'nın ithalata olan yapısal bağımlılığı göz önüne alındığında, dış sektör 2026'da (ve sonrasında) ana büyüme üzerinde önemli bir engel teşkil edecektir.

2026-30 yılları arasında güçlü özel tüketim büyümesinin devam etmesiyle birlikte, gerçek GSYİH büyümesinin yıllık ortalama %3 civarında olması beklenmekte; bu, öngörülen AB ortalamasının çok üzerindedir. Tahmin döneminde artan kapasite kullanımı, azalan belirsizlik ve AB fonlarının emilimi, yatırım büyümesini destekleyerek Romanya'nın inşaat ve hizmet sektörlerine ivme kazandırması beklenmektedir.

Romanya'nın zayıf demografik profili ve devam eden göçten kaynaklanan "beyin göçü", araştırma ve geliştirmeye yaptığı düşük harcama seviyesiyle ülkenin orta vadeli büyüme beklentileri üzerinde kısıtlamalar olmaya devam edecektir. Büyük mali açık nedeniyle AB toparlanma fonlarının akışında yaşanabilecek aksamalar da büyüme tahminleri açısından bir diğer olumsuz risk olarak görülmektedir.

Temel Ekonomik Göstergeler

	2024	2025	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*	2031*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	382,65	427,94	480,83	511,27	546,99	579,25	613,8	648,39
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar%)	0,9	0,7	0,7	2,5	2,7	2,9	3,1	3,1
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	20 199	22 725	25 693	27 498	29 620	31 581	33 691	35 828
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	5,6	7,3	7,8	3,9	4,3	3	2,8	2,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-8,2	-8	-6,8	-6,2	-5,6	-5,4	-5,1	-5
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	5,4	6,1	6	5,9	5,8	5,7	5,6	5,5
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	57,5	60,6	61,9	63,9	65,3	67,3	68,8	70,4

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, IMF *Tahmini veriler (Ekim 2023)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

AB (Avrupa Birliği), AG (Avustralya Grubu), BIS (Uluslararası İmar Bankası), BSEC (Karadeniz Ekonomik İşbirliği), CCC (Gümrük İşbirliği Konseyi), CE (Avrupa Konseyi), CEI (Orta Avrupa Girişimi), EAPC (Avrupa - Atlantik Ortaklık Konseyi), EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), ECE (Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu), FAO (Tarım ve Gıda Örgütü), G-9, G-77, IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı), IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası), ICAO (Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü), ICFTU (Uluslararası Serbest Ticaret Birlikleri Konfederasyonu), ICRM (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi), IFAD (Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu), IFC (Uluslararası Finansman Kurumu), IFRC (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Toplulukları Federasyonu), ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), IMF (Uluslararası Para Fonu), IMO (Uluslararası Denizcilik Örgütü), INMARSAT

(Uluslararası Denizcilik Uydu Teşkilatı), INTELSAT (Uluslararası Telekomünikasyon ve Uydu Örgütü), Interpol (Uluslararası (Uluslararası Standartlar Örgütü), ITU (Uluslararası Haberleşme Birliği), LAIA (Latin Amerika Entegrasyon Birliği), MONUC (BM Kongo Operasyonu), OAS (Amerika Devletleri Teşkilatı), OPCW (Kimyasal Silahları Yasaklama Organizasyonu), OSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü), PCA (Daimi Hakemlik Mahkemesi), PFP (Barış için Ortaklık), UN (Birleşmiş Milletler), UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı), UNESCO (Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü), UNIDO (Endüstriyel Kalkınma Örgütü), UNIKOM (BM Irak-Kuveyt Gözlem Misyonu), UNMEE (BM Etiyopya-Eritre Misyonu), UNMIBH (BM Bosna Hersek Misyonu), UNMIK (BM Kosova Geçici Yönetimi), UPU (Dünya Posta Birliği), WCL (Dünya Emek Konfederasyonu), WEU (Batı Avrupa Konseyi), WFTU (Dünya İşçi Sendikaları Federasyonu), WHO (Dünya Sağlık Örgütü), WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı), WMO (Dünya Meteoroloji Örgütü), WTOO (Dünya Turizm Örgütü), WTO (Dünya Ticaret Örgütü)

DIŞ TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

Dış Ticaret

Romanya'nın ihracatı 2025 yılında 109 milyar dolar olmuştur. Ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler; Almanya, İtalya, Fransa, Macaristan ve Bulgaristan'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye %4 pay ile 7. sıradadır.

Ülkenin 2025 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler sırasıyla otomobiller; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar; elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları ve kauçuktan yeni dış lastiklerdir.

2025 yılında ülkenin ithalatı ise 146 milyar dolar olmuştur. İthalat yaptığı başlıca ülkeler; Almanya, İtalya, Çin, Macaristan ve Polonya'dır. Ülkenin ithalatında Türkiye %5,5 pay ile 6. sıradadır.

2025 yılında ithal ettiği başlıca ürünler ise karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış); otomobiller; ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar) ve telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlardır.

1000 \$	2021	2022	2023	2024	2025	Değişim (2024/2025)
İhracat	88.389.729	96.829.602	100.642.463	100.370.882	109.066.366	8,7%
İthalat	116.401.945	132.699.563	131.962.913	136.519.364	145.955.150	6,9%
Hacim	204.791.674	229.529.165	232.605.376	236.890.246	255.021.516	7,7%
Denge	-28.012.216	-35.869.961	-31.320.450	-36.148.482	-36.888.784	2,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2023	2024	2025	Pay (% 2025)	Değişim (% 2024-2025)
1	Almanya	20.973.002	20.618.520	21.797.351	20	5,7
2	İtalya	10.244.686	9.602.414	9.704.591	8,9	1,1
3	Fransa	6.383.473	6.342.364	6.837.188	6,3	7,8
4	Macaristan	5.698.841	5.325.393	6.031.357	5,5	13,3
5	Bulgaristan	4.178.331	4.447.093	4.714.052	4,3	6
6	Hollanda	3.401.445	3.652.578	4.456.853	4,1	22
7	Türkiye	3.307.237	3.605.016	4.384.349	4	21,6
8	Polonya	3.703.107	4.021.541	4.360.164	4	8,4
9	Çekya	3.239.113	3.343.658	3.531.072	3,2	5,6
10	Moldova	2.244.971	2.445.923	3.267.178	3	33,6
11	İngiltere	2.960.095	3.151.670	3.260.249	3	3,4
12	İspanya	3.245.855	3.118.642	3.217.150	2,9	3,2
13	Belçika	2.402.318	2.033.423	2.512.204	2,3	23,5
14	Slovakya	2.183.642	2.211.073	2.402.290	2,2	8,6
15	ABD	2.325.102	2.479.452	2.384.495	2,2	-3,8
	Toplam	100.642.463	100.370.882	109.066.366	100	8,7

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İhracatı Gerçekleştirilen Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2023	2024	2025	Pay (% 2025)	Değişim (% %, 24-25)
8703	Otomobiller	6.909.091	8.006.742	9.581.280	8,8	19,7
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	7.753.446	7.908.770	8.119.411	7,4	2,7
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	4.400.406	4.010.037	4.126.797	3,8	2,9
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	3.865.188	3.771.504	3.896.689	3,6	3,3
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2.515.023	2.527.609	2.781.821	2,6	10,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.623.582	2.678.080	2.706.332	2,5	1,1
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1.157.522	1.915.732	2.198.676	2	14,8
1001	Buğday ve mahlut	2.227.737	1.780.684	2.089.665	1,9	17,4
2716	Elektrik enerjisi	1.334.919	1.091.538	1.613.078	1,5	47,8

8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanslar	1.291.513	1.430.494	1.553.522	1,4	8,6
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1.157.492	997.821	1.546.638	1,4	55
2404	Tütün, sulandırılmış tütün, nikotin veya tütün ya da nikotin ikamelerini içeren ürünler...	1.090.151	1.321.888	1.538.263	1,4	16,4
9401	Otmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1.609.996	1.554.145	1.534.310	1,4	-1,3
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1.276.211	1.127.785	1.402.903	1,3	24,4
1205	Rep veya kolza tohumları	1.208.337	580.935	1.400.336	1,3	141
	Toplam	100.642.463	100.370.882	109.066.366	100	8,7

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İthalat Gerçekleştirilen Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2023	2024	2025	Pay (% 2025)	Değişim (% 24-25)
1	Almanya	25.589.884	25.460.917	26.193.463	17,9	2,9
2	İtalya	11.438.643	11.322.387	11.740.665	8	3,7
3	Çin	7.309.591	8.508.648	10.255.684	7	20,5
4	Macaristan	8.542.899	9.058.845	10.013.948	6,9	10,5
5	Polonya	8.242.665	8.667.097	9.378.831	6,4	8,2
6	Türkiye	6.886.968	7.709.284	8.082.666	5,5	4,8
7	Bulgaristan	6.149.108	6.079.055	6.880.922	4,7	13,2
8	Hollanda	5.662.602	5.877.615	6.772.846	4,6	15,2
9	Fransa	5.640.135	5.740.745	5.872.521	4	2,3
10	İspanya	3.708.231	4.147.760	4.556.483	3,1	9,9
11	Avusturya	4.616.092	4.226.940	4.553.143	3,1	7,7
12	Çekya	3.929.884	3.926.168	4.071.197	2,8	3,7
13	Belçika	3.313.266	3.392.096	3.567.341	2,4	5,2
14	Slovakya	2.618.479	2.792.407	2.952.694	2	5,7
15	Kazakistan	2.954.741	2.797.319	2.790.850	1,9	-0,2
	Toplam	131.962.913	136.519.364	145.955.150	100	6,9

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler (1000 \$)

GTİ P	Ürün Grubu	2020	2021	2022	Pay (% 2025)	Değişim (%, 24- 25)
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	5.366.193	5.973.775	6.085.610	4,2	1,9
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	4.281.431	5.107.950	5.592.731	3,8	9,5
8703	Otomobiller	4.268.486	4.751.115	5.163.259	3,5	8,7
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	4.464.866	4.972.493	4.652.766	3,2	-6,4
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	2.626.921	2.581.253	2.744.120	1,9	6,3
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3.475.175	2.900.770	2.402.467	1,6	-17,2
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	2.113.502	2.080.041	2.245.500	1,5	8
2716	Elektrik enerjisi	1.282.488	1.642.293	2.218.893	1,5	35,1
8542	Elektronik entegre devreler	2.489.458	2.165.821	2.205.779	1,5	1,8
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1.340.304	978.709	1.925.875	1,3	96,8
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb.)	1.696.613	1.617.328	1.658.715	1,1	2,6
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	1.190.335	1.352.871	1.577.394	1,1	16,6
3002	Serum, aşı, toksin vb. ürünler	1.037.839	1.297.702	1.574.426	1,1	21,3
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	1.140.863	1.110.165	1.549.074	1,1	39,5
8507	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	457.237	637.086	1.360.649	0,9	113,6
	Toplam	131.962.913	136.519.364	145.955.150	100	6,9

Kaynak: ITC Trademap

TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

2025 yılında ülkeye ihracatımız yaklaşık 9 milyar dolar olmuştur. İhraç ettiğimiz başlıca ürünler sırasıyla petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller ve kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)dır.

2025 yılında ülkeden ithalatımız ise yaklaşık 5 milyar dolar olmuştur. İthal ettiğimiz başlıca ürünler ise otomobiller; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; ayçiçeği tohumu; kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor); dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçelerdir.

2025 yılında Romanya ile ticarete Türkiye'nin yaklaşık 4 milyar dolar dış ticaret fazlası vermiştir.

Türkiye – Romanya Dış Ticaret

1000 \$	2021	2022	2023	2024	2025	Değişim (2024/2025)
İhracat	5.176.255	6.950.672	6.951.714	7.782.388	8.567.536	10,1%
İthalat	3.434.433	3.335.646	3.685.521	3.984.770	4.817.786	20,9%
Hacim	4.305.344	5.143.159	5.318.618	5.883.579	6.682.081	13,6%
Denge	1.741.822	3.615.026	3.266.193	3.797.618	3.728.707	-1,8%

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin Romanya'ya Başlıca İhraç Ettiği Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2023	2024	2025	Pay (% 2025)	Değişim (% 24-25)
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	747.267	1.049.734	855.510	10	-18,5
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	290.860	462.964	578.250	6,7	24,9
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	234.907	248.690	248.863	2,9	0,1
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	38.382	127.326	231.318	2,7	81,7
8703	Otomobiller	90.529	115.025	227.848	2,7	98,1
7214	İnşaat demiri	65.891	132.484	186.651	2,2	40,9

7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥ 600 mm (kaplanmış)	123.543	173.515	173.194	2	-0,2
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	101.677	187.576	171.953	2	-8,3
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	109.449	70.175	158.961	1,9	126,5
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	73.775	101.380	112.674	1,3	11,1
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	59.486	80.557	110.617	1,3	37,3
7326	Demir veya çelikten eşya	65.709	75.480	109.080	1,3	44,5
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	85.566	102.450	99.372	1,2	-3
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	50.788	67.597	87.803	1	29,9
0702	Domates (taze/soğutulmuş)	91.346	87.762	83.522	1	-4,8
	Toplam	6.951.714	7.782.388	8.567.536	100	10,1

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin Romanya'dan Başlıca İthal Ettiği Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2023	2024	2025	Pay (% 2025)	Değişim (% 24-25)
8703	Otomobiller	560.926	932.943	884.868	18,4	-5,2
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	233.419	305.280	437.604	9,1	43,3
1206	Ayçiçeği tohumu	115.568	23.583	425.065	8,8	1702,4
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	371.747	363.453	407.893	8,5	12,2
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	379.301	366.578	382.484	7,9	4,3
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	161.846	164.567	199.427	4,1	21,2

2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	77.890	80.406	144.785	3	80,1
7326	Demir veya çelikten eşya	33.546	58.960	105.151	2,2	78,3
1005	Mısır	12.036	35.717	85.607	1,8	139,7
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	81.926	80.485	79.865	1,7	-0,8
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	41.014	56.174	72.550	1,5	29,2
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.146	63.826	71.568	1,5	12,1
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	61.285	78.552	66.655	1,4	-15,1
9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	43.497	46.500	57.596	1,2	23,9
3305	Saç müstahzarları	64.629	59.030	55.786	1,2	-5,5
	Toplam	3.685.521	3.984.770	4.817.786	100	20,9

Kaynak: ITC Trademap

ROMANYA MEYVE SEBZE MAMULLERİ (MSM) PAZARI

Dış Ticaret

International Trade Center (Trademap) verilerine göre 2025 yılı Romanya meyve sebze mamulleri (MSM) ihracatı 550 milyon dolar, meyve sebze mamulleri ithalatı 1,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu çalışmada yer alan Trademap verileri, 07, 08, 20 ve 22 faslında yer alan GTİP pozisyonları alınarak istatistikler oluşturulmuştur.¹

1000 \$	2021	2022	2023	2024	2025	Değişim (2024/2025)
İhracat	347.465	449.101	520.005	567.215	550.475	-3,0%
İthalat	1.224.692	1.405.361	1.588.001	1.638.062	1.697.404	3,6%
Hacim	1.572.157	1.854.462	2.108.006	2.205.277	2.247.879	1,9%
Denge	-877.227	-956.260	-1.067.996	-1.070.847	-1.146.929	7,1%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca MSM İhracatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2023	2024	2025	Değişim (2024/2025)	Pay (2025)
1	Bulgaristan	99.183	106.431	103.219	-3,0%	18,8%
2	İtalya	50.974	47.758	54.012	13,1%	9,8%
3	Yunanistan	48.796	49.662	46.495	-6,4%	8,4%
4	Moldova	30.267	33.237	39.197	17,9%	7,1%
5	Almanya	22.102	29.313	36.379	24,1%	6,6%
6	Birleşik Krallık	33.596	33.821	35.593	5,2%	6,5%
7	Macaristan	34.726	38.085	34.917	-8,3%	6,3%
8	Sırbistan	33.497	45.746	31.861	-30,4%	5,8%
9	Hollanda	18.219	22.970	29.701	29,3%	5,4%
10	Çek Cumhuriyeti	15.554	24.454	21.850	-10,6%	4,0%
11	İspanya	14.995	14.633	14.438	-1,3%	2,6%
12	Slovakya	12.578	11.655	11.082	-4,9%	2,0%
13	Hırvatistan	11.524	10.855	11.074	2,0%	2,0%
14	Polonya	10.707	10.901	10.868	-0,3%	2,0%
15	Ukrayna	9.206	4.598	6.829	48,5%	1,2%
24	Türkiye	944	556	2.389	329,7%	0,4%
	Toplam	520.005	567.215	550.475	-3,0%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

¹ 07, 08, 20 ve 22 faslında kullanılan gtıp pozisyonları: 071010, 071021, 071022, 071029, 071030, 071040, 071080, 071090, 071140, 071151, 071159, 071190, 071220, 071230, 071231, 071232, 071233, 071239, 071290, 081110, 081120, 081190, 081210, 081290, 081400, 200110, 200190, 200210, 200290, 200310, 200320, 200390, 200410, 200510, 200520, 200540, 200551, 200559, 200560, 200570, 200580, 200591, 200599, 200600, 200710, 200791, 200799, 200820, 200830, 200840, 200850, 200860, 200870, 200880, 200891, 200893, 200897, 200899, 200911, 200912, 200919, 200920, 200921, 200929, 200930, 200931, 200939, 200941, 200949, 200950, 200961, 200969, 200971, 200979, 210320, 220110, 220190, 220210, 220290, 220300, 220410, 220421, 220429, 220430, 220510, 220590, 220600, 220710, 220720, 220820, 220830, 220860, 220870, 220890, 220900

Başlıca MSM İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2023	2024	2025	Değişim %	Pay %
220210	Şeker, tatlandırıcı veya aroma ilave edilmiş, doğrudan tüketime uygun maden suları ve gazlı sular dahil	179.783	196.596	166.502	-15,3%	30,2%
200520	Sirke veya asetik asit dışında başka yöntemlerle hazırlanmış veya muhafaza edilmiş patatesler (dondurulmuş olanlar hariç)	57.830	59.842	66.448	11,0%	12,1%
220830	Viskiler	41.589	51.411	53.897	4,8%	9,8%
220421	Taze üzümünden yapılan şarap, güçlendirilmiş şaraplar dahil, ve fermantasyonu durdurulmuş üzüm şırası	35.616	37.696	37.218	-1,3%	6,8%
220110	Şeker, diğer tatlandırıcı maddeler veya aroma vericiler içermeyen maden suları ve gazlı sular.	19.909	26.671	30.670	15,0%	5,6%
220300	Malttan yapılan bira	28.987	24.467	23.692	-3,2%	4,3%
220890	Alkol oranı %80'in altında olan, denatüre edilmemiş etil alkol; alkollü içkiler ve diğer alkollü içecekler ...	16.361	22.321	23.474	5,2%	4,3%
220870	Likörler ve likörlü içecekler	12.756	17.073	18.164	6,4%	3,3%
200599	Sirke dışında başka yöntemlerle hazırlanmış veya muhafaza edilmiş, dondurulmamış sebzeler ve sebze karışımları ...	9.283	12.102	14.570	20,4%	2,6%
71080	Sebzeler, çiğ veya buharda pişirilmiş ya da suda haşlanmış, dondurulmuş (patates hariç, ...)	15.497	13.252	12.052	-9,1%	2,2%
81190	Dondurulmuş meyve ve kuruyemişler, çiğ veya suda buharda ya da haşlama yöntemiyle pişirilmiş, tatlandırılmış olsun veya olmasın	8.854	9.646	10.644	10,3%	1,9%

200799	Meyve reçelleri, jöleleri, marmelatları, püreleri veya hamurları, pişirme yoluyla elde edilen ve içeriğinde meyve olup olmamasına bakılmaksızın ...	3.833	6.687	9.401	40,6%	1,7%
200190	Sirke ile hazırlanmış veya muhafaza edilmiş sebzeler, meyveler, kuruyemişler ve bitkilerin diğer yenilebilir kısımları ...	9.756	7.084	8.370	18,2%	1,5%
220860	Votka	7.025	6.681	6.782	1,5%	1,2%
71239	Kurutulmuş mantarlar ve trüfler, bütün, kesilmiş, dilimlenmiş, kırılmış veya toz halinde, ancak daha fazla işleme tabi tutulmamış halde ..	7.451	5.524	6.108	10,6%	1,1%
MSM GTIP Grubu		520.005	567.215	550.475	-3,0%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca MSM İthalatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2023	2024	2025	Değişim (2024/2025)	Pay (2025)
1	Macaristan	241.516	225.093	228.624	1,6%	13,5%
2	Hollanda	143.807	168.712	178.462	5,8%	10,5%
3	İtalya	134.582	155.934	176.129	13,0%	10,4%
4	Almanya	169.397	163.825	152.085	-7,2%	9,0%
5	Polonya	110.438	125.179	124.594	-0,5%	7,3%
6	Fransa	67.428	70.425	80.690	14,6%	4,8%
7	Belçika	88.775	88.591	80.070	-9,6%	4,7%
8	Birleşik Krallık	81.444	82.249	70.343	-14,5%	4,1%
9	Avusturya	72.688	65.479	69.700	6,4%	4,1%
10	Yunanistan	51.262	57.993	65.083	12,2%	3,8%
11	Türkiye	57.253	59.394	64.590	8,7%	3,8%
12	Bulgaristan	102.480	78.954	63.559	-19,5%	3,7%
13	Moldova	45.807	49.506	56.641	14,4%	3,3%
14	İspanya	35.401	41.998	52.705	25,5%	3,1%
15	Letonya	5.879	15.610	36.421	133,3%	2,1%
Toplam		1.588.001	1.638.062	1.697.404	3,6%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca MSM İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2023	2024	2025	Değişim (2024/2025)	Pay (2025)
220710	Saf alkol oranı %80 veya daha yüksek olan, denatüre edilmemiş etil alkol	137.353	167.756	178.982	6,7%	10,5%
220210	Şeker, tatlandırıcı veya aroma ilave edilmiş, doğrudan tüketime uygun maden suları ve gazlı sular dahil ...	191.461	153.371	161.219	5,1%	9,5%
200410	Sirke veya asetik asit dışında başka bir yöntemle hazırlanmış veya muhafaza edilmiş, dondurulmuş patatesler.	125.784	141.627	143.052	1,0%	8,4%
220830	Viskiler	139.711	148.268	142.720	-3,7%	8,4%
220421	Taze üzümünden yapılan şarap, güçlendirilmiş şaraplar dahil, ve fermantasyonu durdurulmuş üzüm şırası ...	74.408	72.952	86.280	18,3%	5,1%
200570	Sirke veya asetik asit dışında başka yöntemlerle hazırlanmış veya muhafaza edilmiş zeytinler (dondurulmuş zeytinler hariç).	66.439	76.479	77.903	1,9%	4,6%
220890	Alkol oranı %80'in altında olan, denatüre edilmemiş etil alkol; alkollü içkiler ve diğer alkollü içecekler ...	51.820	50.038	62.231	24,4%	3,7%
220300	Malttan yapılan bira	55.387	51.002	60.972	19,5%	3,6%
220410	Taze üzümlerden yapılmış köpüklü şarap	48.402	50.290	55.848	11,1%	3,3%
220870	Likörler ve likörlü içecekler	48.383	51.294	50.884	-0,8%	3,0%
200290	Sirke veya asetik asit dışında başka bir yöntemle hazırlanmış veya muhafaza edilmiş domatesler (bütün halde veya ... hariç)	45.187	45.797	43.448	-5,1%	2,6%
200190	Sirke ile hazırlanmış veya muhafaza edilmiş sebzeler, meyveler, kuruyemişler ve bitkilerin diğer yenilebilir kısımları ...	28.247	33.962	33.857	-0,3%	2,0%
71010	Patatesler, çiğ veya buharda pişirilmiş ya da suda haşlanmış, dondurulmuş.	27.083	33.260	32.495	-2,3%	1,9%
210320	Domates ketçabı ve diğer domates sosları	29.030	32.230	32.014	-0,7%	1,9%
200599	Sirke dışında başka yöntemlerle hazırlanmış veya muhafaza edilmiş, dondurulmamış sebzeler ve sebze karışımları ...	27.208	29.627	31.758	7,2%	1,9%
	MSM GTİP Grubu	1.588.001	1.638.062	1.697.404	3,6%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin Romanya'ya MSM İhracatı

Ürün Grubu	2024 FOBĐ	2025 FOBĐ	Değişim FOBĐ	Pay (2025)
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	18.549.902	18.964.055	2,2%	49,6%
DİĞER MEYVE KONSERVELERİ	5.894.552	8.587.036	45,7%	22,5%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	2.570.541	3.107.521	20,9%	8,1%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	2.087.131	1.585.348	-24,0%	4,1%
BİRA	880.945	1.203.717	36,6%	3,1%
TURUNÇGİL SULARI	569.775	725.854	27,4%	1,9%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	390.359	619.216	58,6%	1,6%
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	274.939	617.042	124,4%	1,6%
DONDURULMUŞ SEBZELER	768.424	486.115	-36,7%	1,3%
DOMATES SALÇASI	548.134	460.686	-16,0%	1,2%
SULAR.BUZ VE KAR	500.559	381.996	-23,7%	1,0%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	231.121	339.918	47,1%	0,9%
DİĞER MEYVA SULARI	270.626	264.850	-2,1%	0,7%
DOMATES KETÇABI VE DİĞER DOMATES SOSLARI	37.487	194.883	419,9%	0,5%
KURUTULMUŞ SEBZELER	25.554	173.877	580,4%	0,5%
DOMATES KONSERVELERİ	209.546	164.279	-21,6%	0,4%
TURUNÇGİL KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ . TATLANDIRILMIŞ	34.742	145.004	317,4%	0,4%
SİRKE	17.892	55.117	208,0%	0,1%
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	13.996	53.271	280,6%	0,1%
DONDURULMUŞ MEYVELER	75.956	20.159	-73,5%	0,1%
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	0	19.465		0,1%
KAYISI KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ. TATLANDIRILMIŞ	16.852	18.130	7,6%	0,0%
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	1.676	9.585	472,0%	0,0%
BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	17.690	6.567	-62,9%	0,0%
ÇİLEK KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	7.524	5.634	-25,1%	0,0%
KİRAZ (VİŞNE DAHİL)KONSERVELERİ. ALKOLLU .ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	4.211	3.851	-8,5%	0,0%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	6.378	2.932	-54,0%	0,0%
ALKOLLÜ İÇKİLER (ALKOL DERECEŚİ<80)	14.331	0	-100,0%	0,0%
ELMA SULARI	36.971	0	-100,0%	0,0%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER	15.456	0	-100,0%	0,0%
MANTAR.DOMALAN KONSERVELERİ	1.796	0	-100,0%	0,0%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	457	0	-100,0%	0,0%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	390.359	619.216	58,6%	1,6%
TOPLAM	145.851.207	133.415.261	-8,5%	100,0%

Kaynak: TİM

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER²

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Organization/WIPO) üyesidir. Fikri mülkiyet hakları konusunda dünyadaki en önemli anlaşmalar olan Paris Konvansiyonu, Bern Konvansiyonu ve TRIPS Anlaşması'nı imzalamıştır. Fikri mülkiyet hakları ile ilgili ulusal mevzuatı bütünüyle Avrupa Birliği normları ile uyumlaştırılmıştır. Ülke, Avrupa Patent Konvansiyonu üyesidir. Buluşlar, markalar, coğrafi işaretler, endüstriyel tasarım ve diğer fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin resmi kurum Telif Hakları ve Markalar Bürosudur.

Romanya'nın 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren Schengen'e bütün dağıtım kanallarıyla tam üye olmasıyla birlikte özellikle tekstil ürünlerinde fikri mülkiyet haklarının ihlalinin önlenmesi amacıyla gümrük kontrolleri titizlikle ve sıklıkla yapılmakta olup, bu konuda firmalarımızın gerek kesin ihracat gerekse hariçte işleme rejimi kapsamında yaptıkları ihracatlarda belge eksikliklerinin bulunmaması önem arz etmektedir.

Dağıtım Kanalları

Büyük paketleyici ve işleyici firmalar daha fazla oranlarda ihracatçıdan veya doğrudan üreticiden alma yoluna gitseler de tedarik zincirinde ithalatçıların rolü hala önemlidir. Romanya'da birçok büyük market de ürünlerini doğrudan ithal etme veya büyük ithalatçılardan temin etme yoluna gitmektedir.

Marketler özellikle kendi markalarıyla satışını yaptıkları fason ürünleri doğrudan lokal üreticiden veya ihracatçılardan temin etmekte olup, acente/temsilcilikler vasıtasıyla yapılan alımlar düşük düzeylerde kalmaktadır. Toptancılar ise genellikle gıda ürünlerinin perakendeciler vasıtasıyla tüketicilere ulaştırılması yönünde hareket etmektedir. Romanya'da daha önce küçük marketlerin domine ettiği perakendecilik sektöründe ise modern perakendecilik anlamında süpermarket ve hipermarketlerin payı artış göstermiştir.

Tüketiciye gıda ürünlerinin sunulması büyük oranda süpermarket ve hipermarketler yoluyla yapılmaktadır. Ülkede ulusal veya uluslararası büyük zincir mağazalar mevcut olup, bunlar perakende dağıtım kanalının en önemli aktörleridir.

---

² Bu bölümdeki veriler ve bilgiler T.C. Ticaret Bakanlığı ülke raporlarından alınmıştır.

Büyük hipermarketlerin birçoğu kendi markalarıyla fason üretim yaptırmakta, bazıları da doğrudan ithalat yoluna gitmektedir. Bu anlamda ihracatçılarımızın son tüketiciye ulaşmaları da (İşletmeden son tüketiciye satış) mümkün görünmektedir. Ancak, özellikle küçük ve orta ölçekli ihracatçı firmalarımızın doğrudan bu satışı gerçekleştirmeleri güç olabilir. Çünkü böyle bir satışın ancak yerinde yapılacak güçlü bir tanıtım ve tutundurma kampanyası ile gerçekleştirilmesi mümkün görünmektedir. Ayrıca, pazarda iyi bir müşteri portföyüne ve etkin bir dağıtım kanalına sahip olan, bölgesel pazarlardaki gelişmeleri ve tüketici tercihlerini iyi analiz edebilen bir ithalatçı/tüccar firmayla çalışılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Tüketici Tercihleri

1989 sonrasında hızlı bir değişim sürecinin yaşandığı Romanya’da bireysel tüketim eğilimleri hızla değişmiştir. Romanya pazarı ana hatlarıyla; farklı gelir gruplarından oluşan, diğer gelişmekte olan ülkelerdeki pazar yapıları ile benzerlik gösteren ve ticaretin alışveriş merkezleri ve elektronik ticarete kaydığı bir pazar olarak özetlenebilir.

Tüketici eğilimlerini belirleyen temel unsurlar marka, fiyat, kalite ve hizmet koşulları olarak sıralanabilir. Türk malı imajı ve Türk markalarının Romanya pazarındaki konumu oldukça yüksek seviyededir.

İletişim araçlarının gelişmesi ile birlikte e-ticaret hızla gelişmektedir. Hemen her sektörde yerel, Orta ve Doğu Avrupa ya da AB genelinde ticaret yapılan pek çok e-ticaret sitesi bulunmaktadır. Ayrıca, firmalar kendilerine ait siteler üzerinden satış yapabilmektedirler.

Romanya pazarında reklam ve promosyon faaliyetleri firmaları avantajlı duruma getirmektedir. Öte yandan, e-ticarete satış, ödeme, teslimat, iade/değiştirme gibi hizmetler öne çıkmaktadır. Tüketiciler ile doğrudan iletişimde olmak için Romence sitelerin oluşturulması ve Romence iletişim kurabilecek elemanların istihdam edilmesi diğer önemli hususlardır.

Dayanıklı tüketim mallarında ise satış sonrası servis hizmetleri önemlidir. Satış sonrası hizmetlerin düzeyinin tatmin edici olmaktan uzak olduğu Romanya’da, hizmet ağının oluşturulması, bu amaçla yerel hizmet merkezlerinin oluşturulması ya da yerli ortaklarla iş birliği yapılması, yerel ortakların hizmetlerinin iyileştirilmesi için eğitilmesi ve eksikliklerinin giderilmesi tüketici tercihleri üzerinde kayda değer olumlu etkiler yaratacaktır.

Ülkenin komünizmden çıkışı sonrasında yaşadığı dönüşüm nüfusun bir kısmının satın alma gücünü önemli ölçüde artırmıştır. Romanya’da harcanabilir kişi başına gelir Polonya, Slovenya

gibi ülkelerin altında, Makedonya, Sırbistan gibi ülkelerin ise üzerindedir. Bununla beraber tasarruf eğilimleri düşük ve tüketim eğilimleri yüksek olan Romenlerin yaşam standartları artmaya devam etmektedir. Bu durum ülke pazarını özellikle ev eşyaları ve tüketiciye yönelik elektronik eşyalar bakımından cazip bir pazar haline getirmektedir.

Ülkedeki tüketicilerin ana harcama kalemlerine bakıldığında en büyük payı, yiyecek ve içecek için yapılan giderlerin almakta olduğu görülmektedir. Diğer önemli harcama kalemleri ise taşıt araçları, giyim eşyaları, ev eşyaları, turizm, sağlık ve ulaşım giderleri olarak sıralanabilmektedir.

Diğer taraftan, ülkede artan gelir dağılımı farklılığı, farklı gelir gruplarındaki tüketicilere farklı ürün ve stratejilerle yaklaşmak gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Kamu İhaleleri

Romanya kamu alımları SEAP adındaki elektronik satın alma sistemi üzerinden yapılmaktadır. (<https://www.e-licitatie.ro/pub>) isimli siteden yayınlanan ihalelere ve sistem hakkında detaylı bilgiye ulaşılması mümkündür.

Kamu alımlarının ve ihalelerinin takibi, önemli ihaleleri üstlenen firmalarla iletişim halinde olunması, sektör tarafından aranılan kalite belgelerinin edinilmesi, müşteri ilişkilerini yerine getirebilecek, müşterilerin olası talep ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek yerel yapılanmanın oluşturulması önem arz etmektedir.

Romanya’da son dönemde özellikle altyapı alanında pek çok otoyol, demiryolu rehabilitasyon ve metro gibi ihaleler açılmakta olup, bu durumun hali hazırda oldukça güçlü olduğu Romanya müteahhitlik ve teknik müşavirlik pazarında firmalarımız için ilave potansiyel ve fırsat olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR³

İş Kültürü

Romanya’da iş ilişkilerini belirleyen özel birtakım gelenekler yoktur. Batı iş dünyasının uyguladığı standartlar uygulanır. Bununla beraber, Batı Avrupalı iş adamlarından farklı olarak Romenler dakikliğe çok büyük önem vermemektedir.

---

³ Bu bölümdeki veriler ve bilgiler T.C. Ticaret Bakanlığı ülke raporlarından alınmıştır.

Romenler sıcakkanlı insanlardır. Yabancıları oldukça iyi karşılarlar. Tanışmalarda tokalaşılır ve ziyarete gidildiğinde normal nezaket kuralları uygulanır. Toplantılarda kartvizit bulundurmak ve tanışılan kişilere vermek önemlidir. İkili ilişkilerde zaman zaman tercüman kullanımı gerekebilmektedir. İş çevrelerinde yaygın yabancı dil İngilizce olmakla beraber, zaman zaman tercümana ihtiyaç duyulabilmektedir. Bu nedenle, tercümana ihtiyaç duyulup duyulmayacağı hususunun önceden tespit edilmesinde fayda görülmektedir.

Para Kullanımı

Romanya'nın resmi para birimi RON'dur (lei). Ülkede kiralama ve otel harcamalarında avro da yaygın olarak kullanılmaktadır.

1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde çıkartılan 195/2008 sayılı Kararname uyarınca, AB ülkelerine (Romanya dâhil) giriş ve çıkışlar esnasında 10.000 avroyu aşan miktardaki her türlü nakit para ve anılan kararnamenin 1. maddesi uyarınca nakit para olarak kabul edilen çek, senet vb. kıymetli evrakın Gümrük İdaresine bildirilmesi gerekmekte olup, söz konusu bildirim yapılmadığı takdirde, kontrollerde tespit edilen nakit para/kıymetli evrakın değerinin 10.000 avroyu aşan kısmının %40'ına kadar varan miktarlarda cezai müeyyide, ayrıca nakit para/kıymetli evraka el konulması söz konusu olmaktadır.

Bu çerçevede, ağır cezai müeyyidelerle karşılaşılmasından vatandaşlarımızın Romanya'ya (ve diğer AB ülkelerine) yapacakları seyahatler esnasında ve AB ülkelerinden ayrılırken yanlarında bulunduracakları nakit para ve kıymetli evrakla (Başkasına devredilmesi önünde bir kısıtlama olmayan nama yazılı çekler dâhil) ilgili beyan yükümlülüklerine riayet etme konusunda azami hassasiyet göstermeleri yararlı olacaktır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ve Romanya Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış vizeleridir.

Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

Türk vatandaşlarından umuma mahsus pasaport sahiplerinin Romanya'ya ziyaret edebilmeleri için vize almaları gerekmektedir. 1 Ocak 2025 tarihi itibarıyla Romanya iç kara sınırlarındaki (Macaristan ve Bulgaristan) kontrolleri de kaldırarak Schengen Bölgesine tamamen dâhil olmuştur.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

- 1-2 Ocak (Yeni Yıl)
- 6-7 Ocak (Dini Bayram-Aziz John)
- 24 Ocak (Birleşme Bayramı)
- 18-20-21 Nisan (Dini Bayram-Paskalya)
- 1 Mayıs (İşçi Bayramı)
- 3-5-6 Mayıs (Dini Bayram-Paskalya)
- 1 Haziran (Çocuk Bayramı)
- 8-9 Haziran (Dini Bayram-Rusalii)
- 15 Ağustos (Dini Bayram-Aziz Meryem)
- 30 Kasım (Dini Bayram-Aziz Andrei)
- 1 Aralık (Romanya Ulusal Günü)
- 25-26 Aralık (Dini Bayram-Noel)

Banka ve kamu kurumlarının mesai saatleri 09.00 ile 17.00 arasında olmakla birlikte saat 16.00 öncesinde gerekli işlemlerin tamamlanması ve cuma günleri şehir dışına yapılan seyahatlerin yaygın olması nedeniyle Romen makamları veya firmalar ile gerçekleştirilecek görüşmelerin cuma öğleden sonraya bırakılmaması ile önceden randevu alınması tavsiye edilmektedir.

Yerel Saat

Romanya, Greenwich'e göre 2 saat ileridedir. (GMT+2 saat) Türkiye ile Romanya arasında yaz aylarında saat farkı yoktur. Kış aylarında ise Romanya ile Türkiye arasında 1 saat fark bulunmaktadır.

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

Dış Ticaret Politikası

1989'dan bu yana Romanya, Batı ile ilişkilerini geliştirmeye yönelmiş, bu amaçla serbest piyasa ekonomisinin gereklerinin yerine getirilmesi ve buna uygun mevzuat değişikliklerin yapılması çabaları ülkenin dış ticaret politikasına da yansımıştır. Ülke, GATT ve Dünya Ticaret Örgütü'nün kurucu üyelerindendir. 1993 yılında Romanya, Avrupa Konseyi'nin de tam üyesi olmuştur.

1 Ocak 2007 tarihi itibarıyla Avrupa Birliği'ne tam üye olan ülke, üyelik kapsamında Avrupa Birliği Müktesebatı ile beraber Ortak Ticaret Politikasına tamamen uyum sağlamıştır.

Romanya, Türkiye ve AB dışındaki üçüncü ülkelerden sanayi ürünleri ithalatında AB'nin Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) uygulamaktadır. Tarım ürünlerinde ise söz konusu ülkelere taviz verilen ürünler dışında yine Dünya Ticaret Örgütü taahhütlerini uygulamaktadır.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ülkeler üçüncü ülkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ülkelere ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTİP kodu, Geliş/Varış Ülkesi

(Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiği ülke yazılmak suretiyle söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzüklere ulaşılabilir. Ürünün GTİP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilmektedir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmış ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmış ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en)

Access2Market üye ülkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük vergilerine;
- Menşe kurallarına;
- Yürürlükteki diğer vergilerine;
- İthalat prosedürlerine;
- Ürüne ilişkin teknik gerekliliklere;
- Dış ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Access2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

[\(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>\)](https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home)

AB dışı ülkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

[\(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>\)](https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets)

Üye ülkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

[\(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>\)](https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms)

Access2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

[\(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>\)](https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services)

Access2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

[\(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/event>\)](https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/event)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

[\(\[https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence_en\]\(https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence_en\)\)](https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence_en)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

[\(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>\)](https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler

için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelerden gelen diğerk malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

Avrupa Yeşil Mutabakatı

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliğı yesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus da Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliğı (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaştırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler ngren Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azalımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için "Fit for 55" (55'e Uyum) mevzuat değişikliği paketi Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi Sınırdaki Karbon Dzenlemesidir (SKDM/CBAM). AB'de 2005 yılından bu yana uygulanan Emisyon Ticareti Sisteminin (ETS) dış ticarete yansımaları olarak kurgulanan SKDM uygulaması kapsamında elik, alüminyum, imento, gübre, hidrojen ve elektriğin AB'ye ihracatından karbon emisyonları oranında bir mali yükümlülüğe tabi olması öngörülmektedir. 1 Ekim 2023 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasında sadece ilgili ürünlerdeki emisyonların raporlamasını gerektiren SKDM uygulaması 1 Ocak 2026 itibarı ile mali yükümlülükler açısından yürürlüğe girmiştir.

SKDM kapsamında yayımlanan tüm uygulama mevzuatı, detaylı bilgi notları ve son gelişmelere Bakanlığımız Yeşil Mutabakat sayfasından erişim sağlanması mümkündür.

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise döngüsel ekonomi mevzuatlarıdır. AB tarafından döngüsel ekonomiye geçişin sağlanması amacıyla, ham madde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair döngüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceği açıklanmış, elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede, Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü , Gıda ile Temas Eden Geri Dönüştürülmüş Plastik Tüzüğü , Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü , Yapı Malzemeleri Tüzüğü yasalaşmış olup, döngüsel araç tasarımına ilişkin mevzuatın yasama süreci devam etmektedir.

Öte yandan, Gümrük Birliği kapsamında ülkemizce uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan Sürdürülebilir Ürün İnisiyatifi ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda 28 Haziran 2024 tarihinde AB Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe giren Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko-Tasarım Tüzüğü (ESPR) ile ürün bazlı geliştirilecek eko-tasarım kurallarının genel çerçevesi oluşturulmuş olup, söz konusu eko-tasarım kuralları ile AB pazarına girişte kaynak verimliliği, çevre ve su ayak izi, zararlı kimyasal kullanımından arılık, dayanıklı, tamir edilebilir, geri dönüştürülebilir olma gibi kriterlerin esas alınması, ürün özelliklerinin dijital ürün pasaportu ile tüm ekonomik operatörlerin erişimine açık olması amaçlanmaktadır. Bu itibarla, ihraç ürünlerimizin AB pazarına girişinde, eko-tasarım kurallarına uyum sağlaması, ilgili teknik kriterlere uyumun belgelendirilmesi zorunlu hale gelecektir.

Bu doğrultuda Tüzük kapsamında çıkarılacak eko-tasarım kurallarına dair 2025-2030 Dönemi Çalışma Programı 10 16 Nisan 2025 tarihinde açıklanmıştır. Ürün bazlı eko-tasarım kuralları için öngörülen takvim, demir-çelik için 2026, hazır giyim, lastik ve alüminyum için 2027, mobilya için 2028, döşekler için 2029 olarak belirlenirken; yatay olarak çıkarılacak mevzuat için takvim, tamir edilebilirlik için 2027, geri dönüştürülmüş içerik ve elektrikli aletlerin geri dönüştürülebilirliği için 2029 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, halihazırda enerji-etiketlemesi mevzuatına tabi olan 16 elektronik cihaz için de 2030 yılına kadar eko-tasarım kurallarının

belirlenmesi öngörülmüştür. Komisyon tarafından yetki devrine dayanan mevzuatlar ile çıkarılacak ürün bazlı kurallara uyum için 18 aylık geçiş süresi tanınması beklenmektedir.

Buna ek olarak, AB bir taraftan üçüncü ülkelere yönelik atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Bu itibarla, AB tarafından açıklanan Atık Sevkiyatı Tüzüğü 11 ile AB içinde toplanan atıkların öncelikli olarak AB içinde kullanılması amacıyla atık sevkiyatlarına kısıtlamalar getirilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede, 21 Mayıs 2027 tarihinden itibaren AB'den atık ithalatı yapan tesislerin atığı çevreye uygun koşullarda işlediğine yönelik üçüncü taraf denetimlerine tabi tutulması zorunlu hale gelecektir. Bu çerçevede, ilgili denetimden geçmemiş tesislerin atık ithalatı yapması mümkün olmayacak olup denetimlerde AB'nin Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (2010/75) kapsamında atık işleme tesisleri için belirlemiş olduğu Mevcut En İyi Teknikler belgeleri başta olmak üzere mevzuatta listelenen AB mevzuatları ve uluslararası sözleşmelere uyum esas alınacaktır.

Atık Çerçeve Direktifinin Revizyonu¹² ile ise, AB içindeki atıkların kaynağında ayrı toplanması amacıyla Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS) uygulamasının tüm sektörlerle genişletilmesi amaçlanmış, bu çerçevede 2025 yılı itibarı ile AB üye ülkelerinde tekstil ve konfeksiyon atıklarının ayrı toplanmasının GÜS kapsamında gerçekleştirilmesine yönelik ortak kurallar düzenlenmiştir.

Öte yandan, Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü (EUDR)¹³ ile 30 Aralık 2026 tarihi itibarıyla, büyük oranda ormansızlaşmaya sebep olan soya, sığır eti, palm yağı, ahşap/ağaç ürünleri, kakao, kauçuk, kahve ve bunlardan elde edilen belirli ürünleri üretimde girdi olarak kullanan çikolata, mobilya, lastik, deri gibi ürünlerin AB pazarına girişinde ormansızlaşmaya/orman bozuluma yol açmadığı ve insan ve işçi haklarına uygun üretildiğine yönelik özen yükümlülüğü beyanı zorunlu hale getirilmiştir.

29 Ocak 2025 tarihinde yayımlanan Rekabetçilik Pusulası¹⁴ ile iklim değişikliği ile mücadele sürecinde AB'nin rekabetçiliğini artıracak adımlar atılması, inovasyonun kolaylaştırılması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, AB mevzuatlarının basitleştirilmesi amaçlanmıştır. 26 Şubat 2025 tarihinde açıklanan Temiz Sanayi Planı ile enerji maliyetlerinin düşürülmesi, yeni

finansman kaynağı oluşturulması, ham madde tedarik güvenliğinin sağlanması, uluslararası işbirliklerinin artırılması, kamu alımlarında sürdürülebilir ürünlere talebin artırılmasına yönelik tedbirler belirlenmiştir. Bu doğrultuda, otomotiv sektörü eylem planı ile demir-çelik ve metaller eylem planları yayımlanmıştır.

Söz konusu politikalar arasında, otomotiv sektörünü kapsayan yeni sanayi, kamu alımları ve teşvik politikalarında “AB önceliği”, “Made in EU” gibi kriterler ile yerel ürünlere ayrıcalık tanınması, hurda demir-çelik ve alüminyum ihracatına kısıtlama getirilmesi gibi politikalar ülkemizce yakından takip edilmektedir.

“Made in EU” yaklaşımının kapsamını ve kriterlerini ortaya koyması beklenen Sanayi Hızlandırma Yasası taslağı 4 Mart 2026 tarihinde yayımlanmıştır. Son açıklanan taslakta AB tarafından öncelikli sektörlerde kamu alımları ve kamu destek politikalarında düşük karbonlu ve/veya “AB menşeli” olma şartı getirilmiş olup anılan taslakta Gümrük Birliği’nin “Birlik ile eşdeğer menşe” şartını karşılayabilmesine imkan veren hukuki zemine yer verilmiştir. Bu kapsamda ülkemiz pozisyonunun korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik AB ile teknik ve üst düzey temaslar sürdürülmektedir.

**AB Yeşil Mutabakatı kapsamındaki güncel gelişmeler ve AB Kurumlarınca yayımlanan bilgi/belgeler hakkında özet bilgiye erişmek için Bakanlığımız web sitesindeki “Yeşil Mutabakat” bölümünü¹⁵ takip ediniz.

İthalat Rejimi

1 Ağustos 2025 tarihinden itibaren Romanya’da ithalat işlemleri, gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve elektronik ortamda gerçekleştirilmesini teminen yeni Ulusal İthalat Sistemi (SNI) kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu sistemde, dijital gümrükleme için elektronik imza ile ithalat gümrük beyannamelerinin (DVI) elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir. Bu sayede ithalat işlemleri için gümrük işlemleri kağıtsız olarak dijital ortamda basitleştirilmiş usulde gerçekleştirilmeye başlamıştır.

Bahse konu Ulusal İthalat Sisteminin tamamlayıcısı olan TSDPN (Geçici Depolama ve Eşyanın Gümrüğe Sunulması Bildirimi) bilgi sistemi ise eşyanın gümrüğe sunulması ve geçici depolama beyanıyla ilgili formalitelerin dijitalleştirilmesi için Romanya Gümrük İdaresi tarafından

sağlanan bir bilgi sistemidir. Bu, Birlik Gümrük Kodu kapsamında Ulusal İthalat Sistemi'nin Modernizasyonu için Yazılım Geliştirme Hizmetleri projesi kapsamında geliştirilen bir bileşen olarak hizmet vermektedir.

Uluslararası anlaşmalara göre; ateşli silahlarla patlayıcı maddeler, bitki, hayvan ve insan sağlığına zarar verebilecek belirli malların ithalatı kısıtlama ve yasaklamalara tabidir.

Bu ürünlerin ithalatında kontrol amaçlı verilen ithal lisanslarının verildiği kuruluşlar aşağıda sıralanmıştır:

- Atık maddeler için Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı,
- Kamu sağlığı ve çevre için tehlikeli maddeler için Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı,
- Silahlar ve patlayıcı maddeler için İçişleri Bakanlığı,
- Radyoaktif ve nükleer ürünler için Nükleer Faaliyetlerin Kontrolü Milli Komisyonu,
- İlaç yapımında kötü amaçlı kullanıma elverişli bazı kimyasal maddeler için İçişleri Bakanlığıdır.

Romanya uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülükleri haricinde ithalatı herhangi bir kısıtlama uygulamamaktadır. 1998 yılından itibaren ihracatta uygulanan miktar kısıtlamaları da kaldırılmıştır.

Bazı ürünlere gümrük vergisi muafiyeti sağlanmaktadır. Bunlar:

- İnsani yardım maksadıyla ithal edilen ürünler,
- Ticari bir değer taşımayan numuneler ve modeller,
- Yabancı yatırımcı tarafından kurulan veya kurulacak olan şirketin sermaye artırımını için kayıtlı sermayeye katkı sağlayan ürünler,
- Sosyal, insani ve kültürel amaçlı kurumlara ve derneklere yapılan bağışlar.

Gümrük Kontrolleri

AB Gümrük İşlemleri Başlığı

- İthalat Kontrol Sistemi 2 (ICS2) Sürüm 3

ICS2 sistemi, ekonomik operatörlerin AB'ye doğrudan veya AB'den transit şekilde üçüncü ülkelere gerçekleştirilecek sevkiyatlarına ilişkin bilgi ve verilerin yükleme öncesi kargo bilgisi

(PLACI) ve varış öncesi giriş özet beyanları (ENS) aracılığıyla AB Gümrük İdareleri'ne sunulmasını gerekli kılan bir elektronik gümrük sistemidir.

Sistem ile kargo ve taşımaya ilişkin risk analizinin gerçekleştirilip güvenliğe ilişkin tehditlerin önlenmesi, uluslararası gümrük işlemlerinin kolaylaşması ve ekonomik operatörler ve AB Gümrük İdareleri arasındaki bilgi alışverişinin basitleşmesi amaçlanmaktadır.

Sistemden pek çok ticari aktör etkilenecek olup AB sınırları içinde ve dışında posta operatörleri, ekspres kargo taşımacılığı, havayolu kargo taşımacılığı, denizyolu, demiryolu ve karayolu taşımacılığı, AB sınırları dahilinde belirli son alıcılar, lojistik firmaları bu aktörler arasında yer almaktadır. Bu yönüyle, doğrudan AB'ye veya AB'den transit olarak başka bir ülkeye eşya gönderen Birlik dışındaki, Türkiye dahil, tüm ihracatçılar sistemden etkilenecektir.

Sistem kapsamında, AB'nin ihtiyaç duyduğu verilerin girilmemesi halinde, taşımaya ilişkin işlemler AB sınırında durdurulup eşyanın gümrük işlemleri yapılmayacak, yetersiz beyanlar reddedilecek ya da ticaret akışını sekteye uğratacak tedbirler söz konusu olabilecektir.

Sistem, sevkiyat kapsam ve şekline göre üç sürüm halinde uygulanmaktadır. Havayolu kargo taşımacılığı ön yükleme ve havayolu posta taşımacılığı ön yükleme için Sürüm 1, 15 Mart 2021 tarihi itibarıyla; havayolu genel kargo taşımacılığı ile havayolu taşımacılığı ve posta taşımacılığı için Sürüm 2 ise, 1 Mart 2023 tarihi itibarıyla; deniz yolu, karayolu ve demiryolu taşımacılıklarını kapsayan Sürüm 3 ise 1 Nisan 2025 tarihi itibarıyla uygulanmaktadır. Böylece, sistemin operasyonel süreci tüm taşımacılık modları için AB gümrüklerinde devreye alınmıştır.

Avrupa Komisyonu tarafından sistem sürümlerine ilişkin Türkçe broşürler yayımlanmaktadır. Buna ilâve olarak, sistemin tanıtımının yapılp kullanımına ilişkin bilgilerin sunulduğu eğitim videolarına Bakanlığımız girişimleriyle Türkçe dil seçeneği de eklenmiş olup, ilgili videolara (https://taxationcustoms.ec.europa.eu/customs/customs-security/import-control-system-2_en#elearning-courses) adresinden erişim sağlanabilmektedir.

ICS2 sistemi kapsamındaki uygulamaya ilişkin diğer tüm bilgilere ve ekonomik operatörlere yönelik yayımlanan belgelere AB'nin [Import Control System 2 \(ICS2\) - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/import-control-system-2) adresindeki bağlantısından erişilebilmektedir.

- Pan-Avrupa-Akdeniz (PEM) Tercihli Menş e Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyona İlişkin Güncel Durum

PEM Tercihli Menş e Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyonu revize eden yeni PEM Konvansiyonu ölkemizde 19 Aralık 2025 tarihinde onaylanmış ve revize Konvansiyonun uygulama hükümlerine ilişkin "Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menş e Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararı Kapsamı Tercihli Menş e Kuralları Hakkında Yönetmelik" 20 Aralık 2025 tarihli ve 33113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

PEM bölgesinde yer alan ölkeler arasındaki tercihli ticarete kullanılan çapraz menş e kümülasyonu sayesinde, taraf ölkeler ithal edilen girdileri üretim süreçlerinde kendi ölkeleri menş eli ürünler olarak kullanılabilmekte ve bu sayede nihai ürün kolay bir şekilde ihracatçı ö lke menş ei kazanabilmektedir.

Bölge ölkeleriyle olan 16 tercihli düzenlemeden 14’ü için (AB Tarım, AKÇT, EFTA, Faroe Adaları, Filistin, Fas, Mısır, Sırbistan, Bosna-Hersek, Kosova, Kuzey Makedonya, Karadağ, Gürcistan, Moldova) revize menş e kuralları uygulamaya alınmış ve eski kural setine dayanan Tunus ve Arnavutluk STA’larımızın da revize kurallara geçişinin sağlanması için çalışmalar devam etmektedir.

1 Ocak 2026 tarihi itibarıyla ölkemiz ile PEM'e taraf ölkeler arasında uygulanan çapraz kümülasyon olanaklarına ilişkin güncel durum ve PEM kümülasyon olanaklarına ilişkin güncel gelişmeler Ticaret Bakanlığı internet sitesinin Duyurular (<https://ticaret.gov.tr/duyurular>) bölümünde ve (<https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/avrupa-birligi/pan-avrupa-akdeniz-tercihli-mense-kurallari>) sayfasında düzenli olarak yayımlanmaktadır.

İhracat Rejimi

1 Ocak 1998 tarihinden itibaren ihracatta her türlü kısıtlama ve miktar sınırlaması kaldırılmıştır.

Romanya Dışış leri Bakanlığı, İhracat Kontrol Dairesi (Ministerul Afacerilor Externe Departamentul Pentru Controlul Exporturilor)-ANCEX askeri ve çift kullanımlı (dual-use) eş yaların ve Kimyasal Silah Konvensiyonu (Chemical Weapons Convention-Romanya 1993

yılından bu yana bu Konvensiyona taraftır.) içeriği bazı kimyasal maddelerin ihracat, ithalat ve diğer işlemlerinin kontrolünden sorumlu ulusal otoritedir ve bu alandaki hükümet politikasının uygulanmasından sorumludur. ANCEX, bu alandaki uluslararası antlaşmalar, anlaşmalar ve düzenlemeler kapsamında, Romanya'nın yükümlülük ve taahhütleri ile Avrupa Birliği mevzuatı ve antlaşmalarına uygunluğunu sağlamaktadır.

Aşağıda sayılan ürünlerin ihracatı gözetim altında bulundurulmaktadır;

- Kereste ve artıkları, inek ve domuz ham post ve derisi, tomruk, biçilmiş kereste, atık ve kırpıntı kâğıt, atık ve hurda demir ve demir dışı metaller,
- Değerli taşlar ve bunları içeren ürünler,
- İlaç veya uyuşturucu madde yapımında kullanmaya elverişli maddeler,
- Radyoaktif maddeler, alfa, beta ve gama ışınlarının ve x-dalgalarının kullanımına elverişli nükleer tesisat ve düzenekler, - Silahlar ve patlayıcı maddeler.

Gümrük Tarifeleri

Romanya gümrük mevzuatına göre gümrük alanına gelen ürünler kesin veya geçici ihracat veya ithalat statüsü kazanmaktadır.

Geçici ithalatta gümrük vergisi askıya alınmakta, onun yerine teminat istenmektedir. Geçici gümrük statüsü tanınan ürünler şunlardır:

- Transit geçen ürünler,
- Gümrük alanındaki antrepolarda bekletilen ürünler,
- Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında ithal edilen ürünler,
- Hariçte İşleme Rejimi kapsamında ihraç edilen ürünler, - Gümrük İdaresinin kontrolünde işlenen ürünler, - Geçici olarak ithal edilen ürünler.

Geçici gümrük statüsü, ürünün başka bir statü kazanması durumunda son bulmaktadır.

Malın gümrük değeri, fatura ve taşıma, yükleme, boşaltma ve sigorta bedeli gibi diğer harcama belgeleri Gümrük İdaresine sunan ithalatçı tarafından beyan edilmektedir.

Gümrük Beyannamesi ile birlikte Gümrük İdaresine ibrazı istenen diğer belgeler şunlardır:

- Taşıma belgesi veya taşımacı tarafından giriş/çıkış bilgilerini içeren belge,

- Faturanın aslı veya kopyası veya konsinyedeki gümrük değerini gösteren bir belge,
- Gümrük değerinin beyanı,
- Varsa, temel gümrük tarifesinden farklı tercihli gümrük tarifi uygulanmasını sağlayacak belge (EUR1 gibi)
- İthalatçı firmanın vergi numarası.

Öte yandan, 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın kabulü ve 31 Aralık 1995 tarihinde Gümrük Birliği'nin yürürlüğe konulmasıyla, Türkiye ile AB arasında sanayi ürünleri ticaretinde gümrük vergileri sıfırlanmış ve Türkiye üçüncü ülkelere karşı Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaya başlamıştır. Türkiye-AB Gümrük Birliği, sadece sanayi ürünlerini ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsamakta, geleneksel tarım ürünleri ise kapsam dışı bulunmaktadır. İşlenmiş tarım ürünlerinde gümrük vergileri tespit edilirken, tarım payı ile sanayi payı ayrılmakta ve sadece sanayi payı vergi muafiyetine tabi tutulmaktadır.

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibarı ile) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı: (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

- AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık

Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar (<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1’de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması’nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi’nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol: (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)
- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu’nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite’nin 2/99 sayılı kararı: (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2009.143.01.0001.01.ENG)

Rekabet

AB’nin Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü

Avrupa Komisyonunun Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü 23 Aralık 2022 tarihinde L 330 sayılı AB Resmi Gazetesinde EU 2022/2560 sayısıyla yayınlanmış olup, anılan Tüzük kapsamında, Avrupa Komisyonu’na üçüncü ülkeler tarafından verilen ve AB pazarında rekabeti bozan sübvansiyonlara karşı soruşturma yürütme ve gerekli durumlarda önlem alma yetkisi verilmektedir. Böylelikle, AB’nin katı rekabet kurallarına tabi AB’de yerleşik firmalar ile üçüncü ülke firmaları arasında eşit rekabet şartlarının sağlanmasının hedeflendiği açıklanmıştır.

Tüzük ile birlikte üçüncü ülkenin, doğrudan veya dolaylı olarak iç pazarda faaliyette bulunan bir veya daha fazla yüklenici veya sektöre fayda sağlayan mali katkı yabancı sübvansiyon olarak değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Tüzük kapsamında, yüklenicilerin eşik değerlerin üzerinde kalan tüm satın alma ve birleşmeleri ile kamu alımlarına katılımlarının Komisyona ön bildiriminin yapılması gerekmekte olup, ayrıca Komisyonun eşik değerler altında kalsalar dahi, piyasayı bozucu yabancı sübvansiyon şüphesi bulunan tüm piyasa hareketlerini soruşturma yetkisi bulunmaktadır. Tüzüğe (<https://eurlex.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj>) bağlantısından erişilebilmektedir.

Söz konusu Tüzük, 12 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlamış olup, 12 Ekim 2023 itibarıyla şirketlerin, yabancı mali katkıları içeren ve ilgili bildirim eşiklerini aşan şirket birleşmeleri ve kamu alımları hakkında bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Tüzük kapsamında Komisyonun soruşturması, üçüncü ülke tarafından sağlanan mali katkının iç pazarı bozan bir yabancı sübvansiyon niteliğinde olup olmadığının değerlendirildiği bir ön inceleme aşaması ile başlamaktadır. Komisyonun bu değerlendirmeye ulaşması halinde, yabancı sübvansiyon alan teşebbüse yönelik derinlemesine soruşturma başlatması mümkündür. Halihazırda, Komisyonun hem resen hem de bildirim yükümlülükleri çerçevesinde başlattığı çeşitli soruşturmalar bulunmaktadır.

Tüzük ile ilgili olarak 12 Temmuz 2023 tarihli AB Resmi Gazetesinde (EU) 2023/1441 sayılı Uygulama Tüzüğü yayınlanmıştır. Söz konusu Tüzükte birleşmelere ilişkin bildirimlerin ve kamu alımları prosedürlerinde yabancı mali katkı bildirimlerinin şekil, içerik ve usulü, Tüzüğe göre yapılması gereken sözlü açıklamaların usulüne ilişkin detaylar, ifşa, dosyalara ve gizli bilgilere erişim hakkındaki detaylı kurallar, şeffaflık gereklilikleri ve zaman kısıtlarının hesaplanması ve Tüzük kapsamındaki taahhütlere ilişkin zaman kısıtlarının detayları belirlenmiştir.

Uygulama Tüzüğüne Implementing regulation - 2023/1441 - EN - EUR-Lex (europa.eu) adresinden ulaşılabilir.

İç Vergiler

1 Ağustos 2025 tarihi itibari ile Romanya'daki standart KDV oranı %19'dan %21'e yükseltilmiştir. Gıda, ilaç, su, kitap, yakacak odun, ısıtma enerjisi ve Horeca'yı (otel ve restoranlar) kapsayan ve %5 ve %9 olarak uygulanan KDV oranları da aynı tarihten itibaren %11 olarak tek oran şeklinde uygulanmaya başlanılmıştır.

Alkol, tütün ve akaryakıt tüketim vergileri %10 oranında arttırılmıştır. Bahse konu vergi paketi ile ayrıca bankalar ve şans oyunları şirketleri ek vergiye tabi olacaklardır. Şans oyunları kazançları %30 ile %40 arasında vergilendirilecektir. Gelirleri 100.000 avro altında olan şirketlerin gelir vergisi oranı %1 olarak, eğer ki şirketin çalışanı yok ise bu vergi oranı %3 olarak uygulanacaktır.

Temettü vergisi 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren %10'dan %16'ya çıkarılmıştır.

Romanya Devleti tarafından 2026 yılından itibaren e-ticarete yeni vergiler uygulanmaya başlayacaktır. Romanya Parlamentosu, 18 Kasım 2025 tarihinde, Avrupa Birliği dışından Romanya'ya ithal edilen –B2C (Business to Consumer) şeklindeki gönderiler için sabit bir vergi tahsilini öngören bir düzenlemeyi yasalaştırmıştır. Paket başına 25 Lei olarak belirlenen vergi, değeri 150 €'nın altındaki e-ticarete konu olan ve B2C (Business to Consumer) satış gönderileri için 1 Ocak 2026'dan itibaren tahsil edilmeye başlamıştır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Romanya kalite ve güvenlik standartları Romanya Ulusal Standartlar Kurumu yetkisi altındadır. Ülkede, standartları uluslararası standartlar ve AB standartlarına uygun hale getirmeye yönelik olarak mevzuat değişikliği çalışmaları yapılmıştır. Yeni standartların tamamına yakını ISO veya AB standartlarına uyumlandırılmıştır.

Romanya'da üretilen ve ithal edilen malların ambalajları üzerine Tüketici Koruma Kanunu gereğince etiket koyma ve ambalajın içindeki mamulün ne olduğu hakkında açıklayıcı bilgi yazma zorunluluğu vardır.

İthalatı yapılan ürünlerin etiketleme, sağlık ve güvenlik ile ilgili kurallara uymaları yasal zorunluluktur. Yabancı ürünlere uygulanan özel kurallar bulunmamakla beraber ülkeye ihraç edilecek ürünler için Romence etiket hazırlanması gerekmektedir.

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Tüzük 2025/40/EC; Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü, AB pazarına arz edilen tüm ürünlerin ambalajlarına dair eko-tasarım kuralları,
- Tüzük 1272/2008/EC (CLP); madde ve karışımların sınıflandırması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında kurallar,
- Tüzük 2022/1616/EC; gıda ile temas eden geri dönüştürülmüş plastik materyallerin pazara giriş koşulları ve geri dönüşüm teknolojilerine ilişkin kurallar,

- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar. (Ambalajlama ile ilgili AB'nin 94/62/EC sayılı Direktifini kademeli olarak yürürlükten kaldıran 2025/40 sayılı Tüzük 22 Ocak 2025 tarihli AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanmış olup, 11 Şubat 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 94/62/EC bazı hükümleri yönünden bir süre daha uygulanacaktır.) • Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Tüzük 2016/2031 (OJ L 317, 23/11/2016; ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiket (Ecolabel) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiket ile ilgili bilgi (https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel_en) bağlantısından edinilebilir.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir.

İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

KAYNAKÇA

1. ITC TRADEMAP: <https://www.trademap.org/Index.aspx>
2. T.C. TİCARET BAKANLIĞI
3. TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

YASAL UYARI: Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.